

Сидорчук Орестіслава Григорівна

*кандидат наук з державного управління, доцент,
старший викладач кафедри державного управління
Львівського регіонального інституту державного управління Національної
академії державного управління при Президентові України*

ORCID: 0000-0002-7078-1557

email: sydorko91@gmail.com

Панькова Оксана Володимирівна

*кандидат соціологічних наук, провідний науковий співробітник,
доцент Інституту економіки промисловості
НАН України, ДВНЗ ім. В. Гетьмана, м. Київ*

ORCID: 0000-0002-2003-8415

email: pankovaiep@gmail.com

**МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ БЕЗПЕКИ
ТА ЗБАЛАНСОВАНОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ**

Розглянуто основні тенденції, які існують у міграційній сфері України. Доведено, що ефективна міграційна політика має прямий вплив на забезпечення збалансованого економічного та соціального розвитку держави. Визначено основні напрями удосконалення державної міграційної політики України з врахуванням впливу загроз національній і соціальній безпеці на сучасному етапі.

Ключові слова: міграційна політика; національна безпека; економічний і соціальний розвиток.

Постановка проблеми. Суттєвою ознакою збалансованого соціального та економічного розвитку держави є забезпечення її безпеки, зокрема і в міграційній сфері. Питання безпеки у державній політиці визначаються зовнішніми та внутрішніми чинниками. Зовнішні пов'язані із захистом національної безпеки та національних інтересів від зовнішньої агресії в різних формах, зокрема через міграцію. Внутрішні проявляють себе через витік за межі країни всіх видів ресурсів – людських, інтелектуальних, фінансових, природних тощо, які перетворюються у загрози внутрішнього спрямування, що спричинені зовнішньою міграцією.

Чинні основи державної міграційної політики України не повною мірою враховують аспекти її реалізації в умовах прискорення світових міграційних тенденцій, які відбуваються останнім часом на фоні інтеграції нашої країни до Європейського економічного та безпекового простору. Ці тенденції можуть спричинити як потенціал для розвитку, так і вагомі загрози її безпеці. Тому авторські оцінки, пропозиції та рекомендації певною мірою спрямовані на

вирішенні цих актуальних для країни проблем щодо удосконалення державної міграційної політики України з врахуванням впливу загроз національній і соціальній безпеці на сучасному етапі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міграційні тенденції на різних рівнях досліджують у своїх працях як іноземні, так і українські дослідники, серед яких: О. Білик, О. Грішнова, Х. Злотник, В. Іваненко, К. Іглічка, С. Каслс, Т. Клінченко, В. Коваленко, І. Коллет, В. Кривенко, О. Малиновська, О. Піскун, П. Стакер, С. Тімур та інші. У них науковці досліджують суть міграційних процесів, які відбуваються у сучасному світі, аналізують причини виникнення міграційних явищ, оцінюють сьогоденні реалії, які спостерігаються на території різних держав.

Зокрема, розглянуті вище підходи науковців щодо розуміння міграційної політики можна розділити на дві великі групи: політика, здійснювана в межах однієї держави, і політика, яка виходить на міжнародний рівень. Проте в умовах глобалізації сучасного світу та посиленої уваги до стабільного соціально-економічного розвитку в контексті безпеки потребує глибоких та ґрунтовних наукових досліджень проблематика міграційної політики України.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Метою статті стала оцінка ситуації в міграційній сфері України та обґрунтування напрямів удосконалення державної міграційної політики України з врахуванням впливу загроз національній і соціальній безпеці на сучасному етапі.

Виклад основного матеріалу. Безпековий напрям міграційної політики сформувався історично ще за радянських часів. Але в сучасній Україні зміст міграційної політики, яка дійсно спрямована на захист та безпеку національних інтересів, має значний спектр особливостей, які пов'язані з вимогами часу. Це – захист прав і гарантій мігрантів та інтеграція мігрантів у місця переміщення, сприяння розвитку країни, з якої перемістився мігрант і у якій він перебуває.

За даними НБУ, обсяг приватних грошових переказів до України в січні – травні 2018 р. становив 4,5 млрд дол. І це тільки офіційна статистика, реально обсяг приватних грошових переказів до України є значно більшим, бо гроші передаються різними шляхами, окрім банківської системи. Кількість приватних грошових переказів до України за перші п'ять місяців 2018 р. на 30% перевищила минулорічний показник [1]. Держава, зі свого боку, отримує більші обсяги грошових переказів, які зазвичай є надійнішими джерелами іноземної валюти, аніж інші потоки капіталу в багатьох країнах, що розвиваються.

Водночас, на думку голови Ради Національного банку України Б. Данилишина, довгострокові наслідки є “набагато менш позитивними” – по факту держава отримує менше населення працездатного віку, втрачає освічену молодь та кваліфікованих спеціалістів, відчутно зростає тиск на державні фінанси. Україну полишає найбільш економічно активне населення, переважно молодь і висококваліфіковані фахівці найбільш працездатного віку, що негативно впливає на трудовий потенціал України. До того ж, велика кількість освічених людей (інженери, лікарі, IT-фахівці, вчителі), що виїжджають працювати за

кордон і виконують там низькокваліфіковану роботу, сприяють “витоку мізків” із країни. Самі ж заробітчани виснажують власне здоров’я внаслідок важкої праці та складних соціально-побутових умов, дуже часто зазнають насильства і приниження з боку роботодавців, місцевого населення. Все це вкрай негативно позначається на демографічному потенціалі країни, що, при збереженні існуючих тенденцій, неминуче призведе до втрат населення в найбільш активному віці, дефіциту робочої сили, зменшення народжуваності, прискорення старіння, і, як наслідок, до катастрофічної депопуляції в Україні [2].

Питання безпеки у міграційній політиці України є пріоритетними у порівнянні із питаннями розвитку. Це підтверджує і зміст, і структура Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 р. (Розпорядження Кабінету Міністрів України № 482-р від 12.07.2017 р.) (далі – Стратегія). Ця стратегія містить 4 напрями та 13 цілей. Із чотирьох напрямів тільки один (перший) стосується повністю загальних питань міграційної політики та спрямований на розвиток держави. Цей напрям має назву “У сфері міграції та мобільності населення України” та містить 3 цілі:

- знизити адміністративні бар’єри для свободи пересування населення України;
- зменшити негативні наслідки еміграції з України та збільшити її позитивний вплив на розвиток держави;
- створити необхідні умови для повернення та реінтеграції українських мігрантів в українське суспільство.

Напрямок другий Стратегії регламентує процеси легальної міграції України і кінцеву Ціль 4 вбачає у сприянні легальній міграції в Україну, яка узгоджується із її соціальною політикою та економічним розвитком. Ціль 5 декларує успішну інтеграцію іноземців в українське суспільство. Подальші 2 напрями та 7 цілей орієнтовані на проблеми безпеки та встановлення певного порядку у міграційних процесах і стосуються нелегальної міграції, захисту біженців та їх інтеграції в українське суспільство.

Отже, зміст Стратегії орієнтований не на вбудованість міграційних процесів у державну політику соціально-економічного розвитку, не на розробку дієвих механізмів із відповідним науковим обґрунтуванням та правовим, фінансовим, кадровим інформаційним забезпеченням, а на громадський порядок і безпеку. Не випадково в коментарях для радіо Свобода експерт-правник громадської організації “Право на захист” Д. Толкач дає негативні оцінки правових основ міграційної політики. Вона вважає, що “в Україні міграційне і трудове законодавство є репресивними, а міграційна політика не сприяє в’їзду в Україну кваліфікованих кадрів з країн, звідки люди виїжджають через збройні конфлікти або соціальну скруту. І це при тому, що український ринок праці потребує кваліфікованих кадрів, адже є відтік українських кваліфікованих працівників на захід і загальну тенденцію до скорочення населення. Тож міграція – одна з можливостей для вирішення цих питань”, – каже експерт [3].

У напрямі обґрунтування управлінських рішень щодо стимулювання людського капіталу країни працювати на Батьківщину доцільно систематично відстежувати настрої, мотивацію громадян до переїзду за кордон із деталізацією за віком, статтю, рівнем освіти, доходів, а також за регіонами. Але такого систематичного відстеження не відбувається і виміряти ступінь та рівень міграційних настроїв та їх зміни неможливо. Тому соціологічне обстеження групи “Рейтинг”, яке було проведене у березні 2018 р., має високу цінність для з’ясування бажань та настроїв українців жити за кордоном або залишатись на Батьківщині за будь-яких обставин.

Проведене у березні 2018 р. соціологічне дослідження групою “Рейтинг” одночасно має значну цінність, бо містить дані, які необхідно враховувати і в державній, і в регіональній міграційній та соціально-економічній політиці України [4].

Так, залишити Україну хочуть 27% респондентів. Більшість із них – це українці від 18 до 25 років (52%), з вищою освітою (34%) та забезпечені (36%). Чоловіків, які хочуть виїхати за кордон, більше, ніж жінок. Серед вікової категорії 26 – 35 років залишити країну хочуть 42% респондентів. Серед бідних верств населення хочуть жити за кордоном 22% опитаних [5].

Ситуація з українцями, які хочуть жити на батьківщині, прямо протилежна. За даними опитування “Рейтингу”, в Україні згодні залишитися 65% респондентів, серед них більше жінок (67%). Серед тих, кому від 18 до 25 років, бажають працювати й жити в Україні 38%. Більш ніж половина (57%) українців із вищою освітою хочуть залишитися в країні, серед забезпечених людей таких 54%, із середнім рівнем доходу – 58%, серед бідних – 73% [6].

Отже, міграційні процеси сучасності становлять пряму загрозу національній безпеці України. Якщо показники народжуваності, тривалості життя й міграції в Україні залишатимуться незмінними, то до 2050 р. в Україні буде мешкати не більше 32 млн жителів, при цьому частка громадян старших за 60 років зросте в 1,5 раза. І це з урахуванням тільки демографічного чинника, без міграційного убування.

Деталізований аналіз причин бажання українців виїхати за кордон свідчить, що основними серед них є: 45,2% українців хочуть більше заробляти; хочуть жити в більш комфортній, зручній для життя країні – 31,6%, хочуть виїхати заради дітей – 13,4%, не почуваються в безпеці в рідній країні 9,7% українців; ще 9,4% не мають змоги професійно себе реалізувати в Україні; а 8,7% не вірять у майбутнє України.

Оцінка орієнтовного терміна перебування громадян України за кордоном свідчить, що превалюють переконання перебувати поза межами країни доти, поки в Україні не почнеться стійке економічне зростання (26,1%), протягом сезону на заробітках (15,4%) та назавжди (14,1%). Загалом, враховуючи песимістичні настрої громадян щодо власних перспектив життя та розвитку в країні, частка тих, хто бажає виїхати на тривалий термін або назавжди становить майже 40,2%.

Зростання зовнішніх позик до країни за рахунок праці емігрантів, з одного боку, обумовлює більш рівномірний розподіл світового багатства та зниження соціальної нерівності серед країн, з іншого боку – є стратегічним фінансовим ресурсом країни, до якої ці гроші надходять та використовуються. Підтримка курсу національної валюти, зростання споживчого ринку, поліпшення рівня та якості життя, більші можливості здобуття освіти, охорони здоров'я, відпочинку є позитивними тенденціями, які простежуються в Україні та мають сенс для подальшого зростання.

Визначені тенденції мають для розвитку України побічний ефект, а прямого впливу на цей процес не має. Міжнародний досвід свідчить, що потреби країни в убудованості в світові ланцюги створення додаткової вартості та замісної міграції вимагають формування передумов забезпечення прискореного економічного розвитку за рахунок орієнтації міграційної політики на пріоритети промислового розвитку, пріоритети розвитку національної економіки загалом. Але у Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 р. лише у визначенні мети реалізації державної міграційної політики визначено про необхідність забезпечення прискореного соціально-економічного розвитку, задоволення потреб економіки в робочій силі. А зміст положень Стратегії, її цілей та напрямів не надають конкретизованих заходів та механізмів для досягнення цієї мети.

Положення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 р. визначають такі питання, як: міграція та мобільність населення країни; зменшення негативних наслідків еміграції з України; формування умов для повернення в Україну українських мігрантів; проблеми легалізації незаконної міграції в державі; питання інтеграції іноземних мігрантів в українське суспільство; проблеми удосконалення процесу надання віз в Україну; забезпечення належного прикордонного контролю; заходи щодо посилення контролю за дотриманням міграційного законодавства країни; належного захисту прав біженців; зміцнення інституційного забезпечення міграційної політики та удосконалення статистичного її забезпечення. Втім ці цілі реалізації Стратегії не розкривають зміст міграційної політики, який сприяє реалізації пріоритетів економічного та промислового розвитку.

Свою чергою нормативно-правові документи в сфері економічного та промислового розвитку країни також не враховують міграцію як ресурс для вирішення своїх проблем. Державна міграційна, економічна, соціальна та промислова політики вкрай слабо кореспондують між собою або зовсім не мають зв'язку. Зокрема, Стратегія розвитку промислового комплексу України на період до 2025 р. не визначає заходи, пов'язані з міграційною політикою держави, а питання формування пріоритетів галузевого розвитку зараховує до компетенції регіонів. Згідно з її змістом, "... пріоритетні галузі та підгалузі, що потребують першочергової уваги, визначатимуться на регіональному рівні з урахуванням підходу смарт-спеціалізації із застосуванням відповідного

аналітичного інструментарію”. Натомість, згідно із Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 843-р від 14.08.2013 р., до переліку пріоритетних галузей економіки зараховано: агропромисловий комплекс, житлово-комунальне господарство, машинобудування, транспортну інфраструктуру, курортно-рекреаційну сферу та переробну промисловість.

Кабінет Міністрів України протягом п’ятирічного терміну повинен був уточнити визначений перелік пріоритетних галузей загалом та у зв’язку з прийняттям Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України 2018 – 2020 рр. та затвердження плану заходів щодо її реалізації” № 67-р 17.01.2018 р.

Таким чином, державна міграційна політика не повною мірою узгоджена з пріоритетними цілями та напрямками розвитку економіки України. Для скасування її недоліків, які не спрямовують її на досягнення цілей розвитку, необхідно забезпечити правову регламентацію цих дій.

Передусім міграційне законодавство повинно розширити сферу питань міграційної політики в діапазоні – від забезпечення соціального захисту мігрантів та безпеки громадян України (в разі масової зовнішньої міграції) до залучення ресурсів внутрішніх та зовнішніх мігрантів на потреби розвитку територій переселення, України загалом, у якості ресурсів розвитку суспільства. Цей критерій розповсюджується як на зовнішніх, так і на внутрішніх мігрантів. Внесення таких змін та доповнень до законодавства України обумовлюють зміни у всій законодавчій системі країни, що своєю чергою призведе до низки змін та доповнень до концепцій, стратегій, планів заходів (дій), які будуть спрямовані на використання мігрантів як ресурсу розвитку. Особливий ефект буде від використання внутрішньо переміщених осіб як ресурсу розвитку територій, регіонів, країни за наявності реальних заходів для їх залучення та використання.

При сучасному стані підпорядкування Державної міграційної служби Міністерству внутрішніх справ, яке приймає рішення з формування державної міграційної політики у сфері міграції і орієнтоване передусім на громадську безпеку та захист громадян, очікувати запропонованих рекомендацій не доцільно.

У напрямі вдосконалення державної міграційної політики потребує покращення її науково-інформаційне забезпечення. Потрібно зазначити, що над питаннями міграції працюють численні науково-дослідницькі організації. Так, дослідження у рамках міжнародних проектів із питань міграції з України до ЄС проводяться вченими Інституту економічних досліджень та політичних консультацій спільно з європейськими партнерами за такими напрямками: вивчення наслідків скасування візового режиму, оцінка та прогнозування кількості трудових мігрантів, формування та зміст сучасної міграційної політики України в контексті євроінтеграції та її відповідність сучасним вимогам, трудова міграція як фактор економічного зростання. Наслідкам міграції населення України,

зокрема до країн ЄС, розвитку ринків праці та викликам, що несе міграційна політика ЄС для України, присвячено праці вчених Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України, Інституту світової економіки та міжнародних відносин НАН України, Інституту транскордонного співробітництва та європейської інтеграції, Інституту регіональних та євроінтеграційних досліджень, Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, аналітичного центру “CEDOS”, а також багатьох інших наукових інститутів, освітніх закладів, соціологічних центрів.

У країнах ЄС дослідження проводяться низкою міжнародних урядових та неурядових організацій, які регулярно (як правило, щорічно) публікують результати досліджень в формі звітів, оглядів, аналітичних доповідей, рекомендацій, здійснюючи певний вплив на формування міграційної політики ЄС. Серед них Міжнародна організація з міграції (далі – МОМ) (International Organization For Migration), Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців (далі – УВКБ ООН), Рада Європи (The Council of Europe), Європейська економічна комісія ООН (UN Economic Commission for Europe), Глобальна комісія з міжнародної міграції (Global Commission on International Migration), Східне партнерство (Eastern Partnership Panel on Migration and Asylum) тощо. Дослідження також проводяться на базі наукових центрів багатьох європейських університетів.

Водночас, основою для підготовки виважених управлінських рішень у сфері міграції мають стати наукові дослідження з проблем міграційної політики, які є комплексними, і націлені не на усунення окремих питань, а на вирішення міграційної проблеми загалом. Необхідність координації і залучення результатів наукових досліджень у систему державного управління міграційними процесами значно зростає через вплив загроз національній і соціальній безпеці країни. Їх активізації, поглибленню, популяризації могло б сприяти утворення в системі Національної академії наук спеціалізованої установи з міждисциплінарного дослідження міграційних процесів.

Визначені тенденції та певна незбалансованість між цілями розвитку, вимогами безпеки та державним регулюванням міграційних процесів потребують удосконалення основ державної міграційної політики України. Напрямами удосконалення державної міграційної політики України з врахуванням впливу загроз національній і соціальній безпеці на сучасному етапі є:

- забезпечення узгодженості державної міграційної політики з цілями та напрямами розвитку України в пріоритетних галузях економіки;
- переорієнтація сучасної міграційної політики на забезпечення пріоритетів національної і соціальної безпеки;
- забезпечення збалансованості державної міграційної політики щодо потреб розвитку та безпеки країни у стратегічних правових документах держави та її регіонів;
- покращення інституційного забезпечення формування та реалізації державної міграційної політики;

– підвищення якості надання адміністративних послуг у сфері міграції на державному та регіональному рівнях, запровадження в Україні сучасних електронних технологій відстеження та управління міграційними процесами;

– удосконалення кадрового забезпечення міграційних служб та запровадження прогресивних інноваційних форм взаємодії з мігрантами;

– розробка та реалізація економічних, організаційно-управлінських, нормативно-правових механізмів реінтеграції мігрантів та діаспори;

– регулювання процесів зовнішньої міграції людських ресурсів, ефективної реінтеграції мігрантів та діаспори в Україну.

Отже, в сучасних умовах потребує забезпечення збалансованості безпеки та розвитку і загальна соціально-економічна політика України, і міграційна політика зокрема. Адже орієнтація соціально-економічної політики на стабільний і безпечний розвиток є запорукою прогресивного поступу держави у всіх напрямках її життєдіяльності, зокрема і в міграційній сфері [7].

Висновки і перспективи подальших розвідок. Загальна ситуація в Україні в контексті безпеки та збалансованості економічного і соціального розвитку держави свідчить про те, що на сьогодні існує потреба активізації зусиль щодо стосовно забезпечення національної безпеки в економічній і соціальній сферах. Відповідно до цього, необхідно уніфікувати державну політику України у всіх напрямках, зокрема це стосується і міграційної політики. Забезпечення здійснення розумних та виважених рішень у міграційній сфері здатна підвищити рівень національної безпеки держави загалом.

Таким чином, реалізація визначених у статті напрямів удосконалення державної міграційної політики України з врахуванням впливу загроз національній і соціальній безпеці України, врахування пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення державної міграційної політики України в практиці державного управління міграційними процесами дозволить мінімізувати негативні наслідки зовнішньої та вимушеної внутрішньої міграції населення України, пом'якшити вплив загроз та небезпек на майбутнє.

Перспективою подальших наукових досліджень у цьому напрямі є обґрунтування напрямів покращення нормативно-правового регулювання міграційної сфери в контексті збалансованого та прогресивного соціально-економічного розвитку держави та забезпечення належного рівня її національної безпеки.

Список використаної літератури

1. 4,5 млрд доларів становив обсяг приватних переказів до України у перші 5 місяців року. НБУ. URL : <https://www.radiosvoboda.org/a/news-nbu-migratsia/29420752.html> (дата звернення: 04.06.2019).

2. Регулювання міграційних процесів між Україною та Європейським Союзом в умовах євроінтеграції. URL : http://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/konkyrs_stud/ES/3_4.pdf (дата звернення: 05.06.2019).

3. Коментарі для Радіо Свобода експерта-правника громадської організації “Право на захист” Дарини Толкач. URL : http://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/konkyrs_stud/ES/3_4.pdf (дата звернення: 04.06.2019).

4. Поїхати чи залишитися: скільки українців хочуть жити за кордоном. URL : <https://www.slovoidilo.ua/2018/03/16/infografika/suspilstvo/poixaty-chy-zalyshytysya-skilky-ukrayincziv-xochut-zhyty-kordonom> (дата звернення: 05.06.2019).

5. Там само.

6. Там само.

7. Мостова Ю., Рахманін С. Кровотеча. Дослідження КМІС з проблем міграції. URL : https://dt.ua/internal/krovotecha-chomu-ukrayinci-pokidayut-svoyu-krayinu-267394_.html (дата звернення: 05.06.2019).

Статтю подано: 03.06.2019

Статтю схвалено: 25.06.2019

Sydorchuk Orystlava Hryhorivna

*PhD, Associate Professor of the Public Administration Department,
Lviv Regional Institute of Public Administration,
National Academy for Public Administration under the President of Ukraine*

ORCID: 0000-0002-7078-1557

email: sydorko91@gmail.com

Pankova Oksana Volodymyrivna

*PhD (social sciences), Leading Research Fellow, Associate Professor of the
Institute of Industrial Economy of the National Academy of Sciences of Ukraine,
V. Hetman SHEI, Kyiv*

ORCID: 0000-0002-2003-8415

email: pankovaiep@gmail.com

**MIGRATION POLICY OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF SECURITY
AND WELL-BALANCED ECONOMIC
AND SOCIAL DEVELOPMENT OF THE STATE**

Problem setting. The state migration policy in Ukraine is characterized by the absence of efficient mechanisms of public regulation of internal voluntary and forced migration, aimed at the development of the country and its regions. Also, migration policy does not sufficiently take into consideration the priorities of ensuring national and social security of Ukraine and its regions, that correspond to new challenges and threats of both internal and external nature. Internally displaced persons from the east of the country and the Crimea as well as internal voluntary labour migrants not involved as the resources of development of the society and territorial labour communities of the country are left unattended in it; while external migration of Ukrainians from the country constitutes a threat for the future. Therefore, author's assessments, proposals and recommendations are in a way aimed to solve the problems of improvement of Ukraine's state migration policy that are topical for the country, with due account of the effect of the threats posed to national and social security at the current stage.

Recent research and publications analysis. Migration trends are studied in their works at different levels by both foreign and Ukrainian researchers including O. Bilyk, O. Hrishnova, Kh. Zlotnyk, V. Ivanenko, K. Ighlichka, S. Castles, T. Klinchenko, V. Kovalenko,

I. Kollet, V. Kryvenko, O. Malynovska, O. Piskun, P. Stalker, S. Timur and others. However, in the conditions of globalized modern world and special attention paid to stable social and economic development in the security context the problems of Ukraine's migration policy require deep and profound scientific research.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. The goal of this article is to assess the situation in the migration domain of Ukraine and to substantiate the directions of Ukraine's state migration policy improvement, with due account of the threats posed to national and social security at the current stage.

Paper main body. In modern Ukraine the content of migration policy which really aims to protect and ensure security of national interests is characterized by a wide range of peculiarities connected to the call of the times. These are protection of the rights and guarantees of migrants as well as integration of migrants at the places of their relocation, promotion of the development of the country from which the migrant has moved and in which (s)he is staying.

Migration processes have been significantly affected by the situation in Ukraine, related to the war. This factor caused the desire of a considerable part of Ukrainian citizens to leave the country and to move abroad, as well as not to participate in military actions dangerous for life. Deterioration in the economic situation has caused poverty, unemployment growth and intensified labour migration. Security and development have manifested their close interrelation and interdependence both in the country and in relation to prospective migrants coming to Ukraine. Over the years of the armed conflict twice fewer foreigners have come to Ukraine than before the war. The trend towards Ukraine's unattractiveness for external voluntary migration is gathering momentum ever, and at the same time the number of refugees coming from the countries the citizens of which are looking for asylum is on the rise.

The state migration policy is not fully aligned with priority objectives and directions of Ukraine's economic development. One of the core tasks of the state is to develop incentives for such specialists to get salaries in the Motherland, that would correspond to the world standards, for them to be interested in working in Ukraine instead of looking for a better life abroad. Here it should be noted that the problem is not only that of the migration policy – it is much wider. In this case one may speak about the general status of political, economic, social state system, capable of ensuring proper welfare for the population. Within this framework the importance of general state recovery in all the fields and domains must be stressed.

The trends identified and certain lack of balance between development objectives, security requirements and state regulation of migration processes call for excellence of the basics of Ukraine's state migration policy. The directions of improvement of Ukraine's state migration policy, with due account of the effect of the threats posed to national and social security at the current stage, are as follows: ensuring coordination of the state migration policy with the objectives and directions of Ukraine's development in priority sectors of economy; re-orientation of modern migration policy towards implementing the priorities of national and social security; ensuring of a well-balanced nature of the state migration policy in terms of the country's development and security needs as stated in strategic legal documents of the state and its regions; improvement of the institutional provision of the development and implementation of the state migration policy; improvement of the quality of administrative service provision in the field of migration at the state and regional levels, introduction of modern electronic migration process detection and management technologies in Ukraine; improvement of staff provision of migration services along with introduction of progressive innovative forms of interacting with migrants; development and implementation of economic, organizational and management, regulatory and legal mechanisms

of migration and diaspora (expatriate community) reintegration; regulation of the processes of external migration of human resources, effective reintegration of migrants and diaspora in Ukraine.

Conclusions of the research and prospects for further studies. It has been summarized that the overall situation in Ukraine in the context of security and well-balanced nature of the state's economic and social development proves that currently there is a need to activate the effort related to ensuring of national security in the economic and social domains. Within this framework, Ukraine's state policy should be unified in all directions, this, in particular, referring to migration policy. Ensuring of reasonable and well-balanced decisions in the migration field is capable of raising the level of national security of the state in general. Implementation of the directions of improvement of Ukraine's state migration policy, determined in the article, with due account of the effect of the threats posed to Ukraine's national and social security, consideration of proposals and recommendations on improvement of Ukraine's state migration policy in the practice of public migration process management will allow to minimize the negative consequences of external and forced migration of Ukrainian residents, to mitigate the effect of threats and hazards for the future.

Key words: migration policy; national security; economic and social development.

References

1. 4,5 mlrd.dolariv stanovyv obsyag pryvatnyh perekaziv do Ukrainy u pershi 5 misyatsiv roku. (2018). NBU. URL : <https://www.radiosvoboda.org/a/news-nbu-migratsia/29420752.html> [in Ukrainian].
2. Reguluvannya migratsiynyh protsesiv miz Ukrainoyu ta Evropeyskym Soyuzom v umovah evrointegratsiyi. (2018). URL : http://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/konkylrs_stud/ES/3_4.pdf [in Ukrainian].
3. Komentari dlya Radio Svoboda experta-pravnyka gromadskoyi organizatsiyi "Pravo na zahyst" Daryny Tolkach. (2018). URL : http://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/konkylrs_stud/ES/3_4.pdf [in Ukrainian].
4. Poyihaty chy zalyshytysya: skilky ukrayintsiv hochyt zyty za kordonom. (2018). URL : <https://www.slovoidilo.ua/2018/03/16/infografika/suspilstvo/poyixaty-chy-zalyshytysya-skilky-ukrayincziv-xochut-zhyty-kordonom> [in Ukrainian].
5. Ibid.
6. Ibid.
7. Mostova, U., Rahmanin, S. (2018). Krovotecha. *Doslidzennya KMIS z problem migratsiyi*. URL : https://dt.ua/internal/krovotecha-chomu-ukrayinci-pokidayut-svoyu-krayinu-267394_.html [in Ukrainian].

Paper submitted: 03.06.2019

Paper accepted: 25.06.2019

Цитування: Сидорчук О. Г., Панькова О. В. Міграційна політика України в контексті безпеки та збалансованості економічного і соціального розвитку держави // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 2(59) : у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2019. С. 85—95. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.59.2019.178421>).

Citation: Sydorchuk, O. H., Pankova, O. V. (2019). Mihratsiina polityka Ukrainy v konteksti bezpeky ta zbalansovanosti ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku derzhavy. *Efficiency of Public Administration*, Issue 2(59), pp. 85-95. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.59.2019.178421>).